

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การเปิดรับสื่อ ความรู้ความเข้าใจ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาภาวะโลกร้อนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการเปิดรับสื่อ ความรู้ความเข้าใจ ทักษะคิดเกี่ยวกับปัญหาภาวะโลกร้อน และการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ตลอดจนศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาภาวะโลกร้อนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้นำทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับภาวะโลกร้อน ผลกระทบจากภาวะโลกร้อน และความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา ทฤษฎีการเปิดรับสื่อ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรม (KAP) แนวคิดเรื่องนิเวศนิเทศแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปิดรับสื่อ ความรู้ความเข้าใจ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม หรือการมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) แสดงข้อมูลเป็นจำนวนร้อยละ ค่าความถี่ และใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) เป็นสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing Statistics) ได้แก่ การทดสอบค่าเฉลี่ยสำหรับประชากร 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independence t-test Groups) การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนจำแนกทางเดียว (One-way ANOVA) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 20-29 ปี การศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และมีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 5,000 -10,000 บาท มีการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับปัญหาภาวะโลกร้อนจากสื่อมวลชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และเปิดรับจากสื่อบุคคล สื่อเฉพาะกิจ และสื่อใหม่ในระดับน้อยที่สุด ซึ่งการเปิดรับจากสื่อมวลชนนั้น เปิดรับจากสื่อมวลชนประเภทสื่อโทรทัศน์มากที่สุด โดยมีความถี่ในการเปิดรับมากกว่า 6 ครั้งต่อสัปดาห์ ส่วนสื่อประเภทอื่น ๆ มีความถี่ในการเปิดรับ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ และมีระยะเวลาในการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับปัญหาภาวะโลกร้อนจากสื่อทุกประเภท ต่ำกว่า 10 นาทีต่อครั้ง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาภาวะโลกร้อน อยู่ในระดับปานกลาง โดยทราบว่าสาเหตุของปัญหาภาวะโลกร้อนที่เกิดขึ้น เกิดจากมนุษย์เป็นผู้กระทำ และภาวะโลกร้อนที่มนุษย์ประสบอยู่ในขณะนี้ คือ ภาวะที่อุณหภูมิโดยเฉลี่ยของโลกสูงขึ้น จนทำให้ภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง ในส่วนของวิธีการแก้ไขปัญหา หรือลดภาวะโลกร้อนให้น้อยลง คือ การรับประทานอาหารประเภทเกษตรอินทรีย์ ซึ่งจากการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจครั้งนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ทราบว่า ในประเทศไทยกิจกรรมจากภาคการผลิตไฟฟ้าปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สู่ชั้นบรรยากาศมากที่สุด และไม่ทราบว่าสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่จะบ่งบอกว่าผลิตภัณฑ์นั้นเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมีลักษณะอย่างไร

ในส่วนของทัศนคติกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาภาวะโลกร้อนและการแก้ไขปัญหโดยรวมว่าเป็นปัญหาที่มีความสำคัญ และจำเป็นต้องแก้ไข เนื่องจากเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวเราโดยตรง โดยทุกคนต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเพื่อแก้ไขปัญหาภาวะโลกร้อน และส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นส่วนของภาครัฐต้องกำหนดนโยบายในการแก้ไขปัญห

สำหรับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาภาวะโลกร้อน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมอย่างมากในเรื่องที่สามารถกระทำได้ง่าย หรือกระทำมาก่อนแล้ว โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการปิดเครื่องใช้ไฟฟ้าต่าง ๆ เมื่อไม่ได้ใช้งาน และเมื่อมีข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องภาวะโลกร้อน ก็จะทำให้ความสนใจ นอกจากนี้ยังปลูกต้นไม้เพื่อช่วยลดความร้อนภายในบ้านอีกด้วย ในส่วนของการมีส่วนร่วมในการใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก การแยกขยะ และการหลีกเลี่ยงสินค้าที่บรรจุหีบห่อหลายชั้นซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่พึงมีการณรงค์ และเป็นเรื่องที่ต้องปรับพฤติกรรมของตนเองยังมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนผลการทดสอบสมมติฐานนั้น สรุปได้ว่าลักษณะทางประชากรศาสตร์ ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับปัญหาภาวะโลกร้อน แต่อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และกลุ่มพื้นที่ ยกเว้น เพศ มีผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาภาวะโลกร้อน นอกจากนี้ อายุ ระดับการศึกษา กลุ่มพื้นที่มีผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาภาวะโลกร้อน

สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม พบว่า อายุเท่านั้นที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาภาวะโลกร้อน ระดับการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับปัญหาภาวะโลกร้อนไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจ และระดับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาภาวะโลกร้อน แต่มีความสัมพันธ์กับระดับทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาภาวะโลกร้อนในทางบวก และพบว่าระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาภาวะโลกร้อนมีความสัมพันธ์กับระดับทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาภาวะโลกร้อนในทางบวก และมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาภาวะโลกร้อน

ในทางลบ นอกจากนี้ระดับทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาภาวะโลกร้อนมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหภาวะโลกร้อนในทางบวก